

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, per Casus
practicos exposita, nunc quartò ab ipso Authore revisa ... & in 4. Tomulos
sic divisa, ut pro libitu in duas aut 4. Partes commodè compingi possit

Per XXXVI. Casus Exhibens Materiam de Conscientiâ, Legibus, Peccatis,
Fide, Spe, Charitate, Jure & Justitiâ

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1752

VD18 13475452-001

Casus XXVIII. De injustitiâ distributivâ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39804

6. Qui defraudavit gabellas, non tenetur propterea merces infra commune pretium vendere, quia pretium taxandum est secundum onera quæ communiter omnes subeunt, quamvis unus vel alter ea non subeat.

7. Communiter hic monent Theologi, ut quando non satis constat, quod tributa sint iusta, aut ad bonum commune impendantur, Confessarius ante factum, pœnitentes hortetur, ut solvant, idem enim exigit reipublicæ pax & debita Principii obedientia; post factam autem tributi defraudationem, si pœnitens sibi saltem probabiliter persuadeat tributum esse injustum (ut in tantâ tributorum multitudine hodie dum facile contingit) ad compensationem non facile eum condemnet.

C A S U S XXVIII.

De Injustitiâ distributiva.

HAbius petit 1. *Quid sit acceptio personarum.* 2. *An ad beneficia Ecclesiastica sub mortali sit eligendus dignior.* 3. *An ad officia secularia.* 4. *An liceat aliquid promittere pro beneficiis.* 5. *An vendere officia, vel aliquid accipere, ut inter æquales dignos unus præferatur.* 6. *An liceat officia dare cognatis.* Pro resol.

- I. **QUÆR. I.** Quid circa injustitiam distributivam. &c. 1. Injustitia distributiva consistit in acceptione personarum, quâ in distributione bonorum communium, in collatione beneficiorum, officiorum, in judiciis, in honoris exhibitione attenditur non ad merita personæ, & utilitatem communem, sed ad circumstantias impertinen-

tes, v. g. consanguinitatem, amicitiam, potentiam, munera, &c. hoc vitium est ex genere suo mortale, adversatur enim bono communi, & prohibetur *Eccl. 42. ne accipias personam, ut delinquas.* Jacobi 2. *si autem personas accipitis, peccatum operamini.* Dixi bonorum communium, id est ad communitatem pertinentium, nam acceptio personarum locum non habet in bonis propriis; hæc enim cuilibet pro libitu dari possunt, cum uni non magis debeantur, quam alteri; aliàs enim Deus esset acceptor personarum, quando peccatoribus maximè indignis suas dat gratias.

2. Peccat mortaliter non tantum is, qui ad 2^a beneficia Ecclesiastica assumit, vel promovet indignum, sed etiam, qui relicto notabiliter digniore præficit dignum, est communissima cum *D. Th. 2. 2. q. 63. a. 2.* & quoad beneficia majora curam animarum habentia velut Episcopatus, Abbatias, Præposituras, Decanatus, Parochias, nunc omnino certa ex *Trid. Sess. 24. c. 1. de reform.* ubi dicit *eos alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesia magis utiles ipsi judicaverint, præfici diligenter curaverint.* Idem magis confirmat propositio 47, ab Innoc. XI. damnata, quæ sic habet: *cum dixit Concilium Tridentinum, eos alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, qui nisi quos digniores & Ecclesia magis utiles ipsi judicaverint, ad Ecclesias promovent: Concilium vel primo videtur per hoc, digniores, non aliud significare velle, nisi dignitatem eligendorum, sumpto comparativo propositivo: vel secundo locutione minùs propria ponit digniores, ut excludat indignos, non ve-*

V

ro

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. I.

rò dignos: vel tandem loquitur 3tiò, quando si concursus. Quòad beneficia minora, & simplicia etiam communis est sententia, ea sub peccato conferenda esse dignioribus, & ratio est eadem, quia id exigit bonum commune, & fidelitas eligentis, vel conferentis beneficium; electio tamen, vel præsentatio digni relicto digniore est valida, ut dicam *Cas. 80. n. 20.*

3. 3. Ex eadem ratione dignitates, munia, & officia sæcularia dignioribus sub peccato conferenda sunt, cum enim huiusmodi officia non spectent ad Principem, vel collatorem, sed ad communitatem, cuius ipsi sunt Administratores, peccant contra officium, & fidelitatem communitati debitam, conferendo ea minus digno, si dignior commodè haberi possit; sicut contra fidelitatem, & justitiam peccat Oeconomus, qui relicto eo servo, qui potest annuè lucrari 100. conducit eum, qui potest tantum lucrari 50. conferens beneficium vel officium indigno, vel ei, qui creditur illud malè administraturus, tenetur ad omne damnum reipubl. vel Ecclesiæ inde obveniens; ad nihil autem tenetur digno, vel digniori prætermisso; quia ante actualem collationem, vel præsentationem nullum habent jus rigorosum, sed tantum majorem dignitatem ad officium vel beneficium; dignior autem hinc dicitur non præcisè, qui doctior, sanctior, vel nobilior est, sed qui consideratis circumstantiis personæ, loci, temporis, incolarum, &c. communitati, vel Ecclesiæ, cui præficitur, creditur fore utilior; ideoque si Ecclesia vel respublica indigeat defensore contra hostes, cæteris paribus potentior eligendus erit utpote dignior; si agatur de conservanda inter cives pace, inter dignos dignior erit, qui

magis à populo diligitur; si ad necessitatem publicam vendantur officia, dignior reputatur, qui inter æquales plus obtulerit.

QUÆR. II. Quæ hinc inferenda pro praxi? 4.

R. Seqq. 1. Dare, vel promittere pecuniam, vel quodeunque pretio æstimabile in ordine ad impetrandum sibi, vel suis beneficium Ecclesiasticum, est simonia jure divino & naturali prohibita, & omnis provisio ex tali promissione facta est ipso jure nulla, ut ex professo dicam *Cas. 66.*

2. Officia sæcularia vendi possunt, si concurrant hæc quatuor: 1. Supremi Principis auctoritas. 2. Capacitas seu dignitas ementis. 3. Pretium moderatum, ut emens ad recuperandas expensas non cogatur abuti officio. 4. Utilitas communis. Sed quid si Princeps Ministro det potestatem inter æquè dignos eligendi, quem voluerit, an possit accipere pecuniam, ut hunc eligat præ illo? R. Posse, nisi Princeps, vel lex illud prohibeat, quia unus non habet majus jus, quàm alter, & Ratio est, quia eligere hunc præ alio æquè digno, est pretio æstimabile, & in liberâ potestate eligentis constitutum, ergo pro eo potest accipi pecunia: neque fit injuria reipublicæ, quia confertur æquè digno, nec dignior haberi potest, ut suppono; neque fit injuria offerenti pecuniam, quia hic recipit rem pecuniâ æstimabilem.

Dices 1. Neque Princeps, neque ejus Minister est Dominus officiorum, sed tota communitas, ergo Minister pro tali officio non potest acceptare pecuniam sine consensu communitatis, venderet enim rem alienam sine consensu Domini.

2. Est acceptio personarum, quia unus profertur alteri ob circumstantiam ad bonum commune & capacitatem personæ impertinentem, scilicet ob pecuniam.

3. Ut officia licitè vendantur, debent vendi pro interesse publico, non privato.

4. Sunt multæ leges id prohibentes, quas adducit *Sanch. L. 2. conf. c. 1. dub. § 6.*

R. *Ad 1.* Minister non est quidem Dominus officii, est tamen Dominus suæ electionis, & hæc est pretio digna, adestque consensus saltem præsumptus Principis, & communitatis, cui per talem acceptationem nullum fit præjudicium.

Ad 2. N. Ass. Acceptio personarum tantum locum habet, quando ob causam impertinentem præteritur dignus vel dignior.

Ad 3. Ut Officia promiscuè & nomine communitatis vendantur, debet pretium cedere ad interesse publicum, non autem semper.

Ad 4. Illæ leges vel non sunt usu receptæ, vel loquuntur de distributione pecuniæ ex justitiâ debitæ, vel alterius æquivalentis, non verò de distributione officiorum *Lugo de just. d. 34. num. 35. cujus disparitatem dabo Cas. § 5. n. 18.*

6. 3. Magistratus, Gubernatores &c. gravissime peccant, si officia communia faciant quasi hæreditaria, pleraque conferendo suis ag - vel cognatis non sine periculo turbarum & seditio num tunc enim consanguinei, quamvis aliòquin scientiâ, & virtutibus cæteris pares, vel etiam superiores, minùs forent digni, quia pro conservanda communi pace minùs utiles.

4. Si exorta seditio aliter componi non possit, quàm submovendo priores officiantes, non tantùm licitè amoveri possunt, sed & de

benè sic exigente bono communi, fructus tamen percepti, vel commeriti illis relinqui debent, uti & restitui pretium ex communi ærario, si officia illis pro bono communi vendita fuerint, possentque in tali casu illis substitui à plebe postulati, etsi sint minùs digni, vel etiam inhabiles, eâ tamen conditione, ut intra breve tempus se qualificent, vel redditâ reipublicæ pace officia dignioribus cedant. Ratio horum est conservatio vel restitutio pacis publicæ.

C A S U S XXIX.

De Furto.

Jason Neo - Theologus examinatur 1. Quid sit furtum. 2. Quotuplex. 3. Quale peccatum. 4. Quæ sit materia gravis 5. 6. 7. 8. Qualiter solvantur contraria. 9. An furtis assueti peccent mortaliter furando rem levem. 10. An plura furtiva levia faciunt unum grave. 11. An post illatum grave damnum quid leve auferens semper peccet mortaliter, & quid si à diversis modica auferat. 12. 13. Quid si plures quid parùm accipiant communi consilio? 14. Quid si alter ex ablatione rei levis multum sit contristandus. 15. Quid si plures servi jussu Domini auferant multa modica. 16. Quid si quis inadvertenter complevit materiam gravem. 17. An modica per longa intervalla coalescant? Pro resol.

QUÆR. I. Quid & quotuplex sit furtum? 1.
R. Imò: Furtum est injusta & occulta rei aliena contrectatio, hoc est acceptio, vel detentio Domino rationabiliter invito. Dicitur imò: contrectatio occulta, nam si fiat Domino, vel illo, qui loco Domini rem tenet, præfente, & relucante,